

Åbent brev fra Dansk Handicap Forbund: Ikke mere snak – tid til handling

Dansk Handicap Forbund har fået nok af møder med velmenende politikere, der godt nok lytter, men som mangler viljen til at føre ordene ud i livet. Det er tid til handling og en debat om, hvor teoretisk en arbejdsevne må være, for at det giver mening. Det er tid til at få rettet op på de fejl, der blev begået med førtidspensions- og fleksjobreformen, skriver organisationen i dette åbne brev til Folketingets beskæftigelsesordførere.

Kære beskæftigelsesordførere

Arbejdsevnevurdering – realisme eller skrivebordslogik?

Med reformen af førtidspension fra 2013, indførte man et system, som betyder, at tusindvis af borgere med alvorlige sygdomme eller indgribende handicap trækkes igennem endeløse forløb, hvor man afprøver eller optræner arbejdsevnen. Problemet er dog, at vurderingen i mange tilfælde er udtryk for en skrivebordslogik, som ikke afspejler den virkelighed, som borgerne skal fungere i.

Igennem flere år har pressen været fyldt med historier om alvorligt syge mennesker, som ikke kan få bevilget førtidspension, og de i stedet skal trækkes gennem stærkt belastende afklarings- og senere ressourceforløb. Den politiske intention er, at de skal udvikle *arbejdsevnen*. Det kan være en fin vision for de mennesker, som i den virkelige verden kan komme til at fungere på en arbejdsplads.

Som det udtrykkes i et politisk teaterstykke af Ludvig Holberg i 1723, er 'en ting søkort at læse, et andet er skib at føre'. Stykket ironiserer over, hvor langt der er fra politikernes verden til den virkelighed, der hersker blandt borgerne uden for murene.

Dette vækker genklang, når man kigger på de mange sager i pressen og hos de interesseorganisationer, som desperat prøver at støtte de mennesker, det drejer sig om.

Lad os først slå en ting fast. Rigtig mange mennesker med handicap kan og vil bidrage, og rigtig mange kæmper hver dag for at få hul igennem til arbejdsmarkedet. Men der er også en gruppe, som parkeres i meningsløse forløb på meget lave ydelser og uden defineret slutdato, hvor de langsomt, men sikkert, mister troen på sig selv. Beskæftigelsesministeriet og styrelsens egen devaluering viser da også, at 45 % i ressourceforløb oplever, at der *ikke* er et klart slutmål med forløbet. 26 % troede ved forløbets start *ikke* på et resultat, og efter længere tid er tallet steget til 56 %, som ikke tror på et resultat. Endelig viser evalueringen, at 54 % af dem, der kommer i ressourceforløb, i sidste ende alligevel ender på førtidspension. Af dem, der sendes i fleksjob på meget få timer, ser man heller ikke en udvikling af deres arbejdsevne, som reformen havde forudsat. 84 % i denne gruppe arbejder efter længere tid på det samme eller færre antal timer, mens 16 % direkte er gået ned i tid. 66 % af virksomhederne har ikke oplevet en udvikling af arbejdsevnen, og 80 % af fleksjobberne forventer ikke selv at kunne udvikle arbejdsevnen yderligere. Det

er klare tal, som viser, at virkelighedens logik er en anden end den, der gælder ved skrivebordet.

Tidligere på året blev vi glade for, at man havde taget problemet alvorligt og gik videre med en lovændring, som skulle stoppe meningsløse ressourceforløb. Desværre viste ændringen sig hurtigt kun at have kosmetisk karakter – fx så vi, at ud af 43 sager, som blev prøvet af efter de nye regler i Ankestyrelsen, blev kun tre ændret – vel at mærke alle sammen mennesker, som er meget syge eller har indgribende handicap.

En kerne i hele vurderingen af borgerne er borgernes *arbejdsevne*. Når man vurderer sagerne, så bliver selv den mindste indikation af, at *noget* kan ændre sig til det bedre, et udtryk for, at arbejdsevnen kan udvikles. Derfor ser vi i konkrete sager, hvordan Ankestyrelsen lægger til grund, at borgere efter en massiv indsats *måske* kan opnå et lille løft af livskvalitet eller en marginal forbedret funktionalitet i hverdagen. Når det er tilfældet, så er juraen klar. Skrivebordslogikken tilsiger, at hvis der kan udvikles (omend mikroskopisk), ja, så kan der udvikles, og sagerne blåstemmes herefter i Ankestyrelsen. Samtidig efterlades borgerne i et vakuum, og på den anden side af bordet sidder vi og river os i håret, for hvordan kan det være et udtryk for en arbejdsevne, at man måske – måske ikke – opnår små marginale forbedringer?

Det er tydeligt for os, at vi, afhængigt af ståsted, ser meget forskelligt på begrebet arbejdsevne. Det er i øvrigt en opfattelse, vi deler med flere virksomhedsledere, som fortæller, at hvis de får nogen ud, som ikke har en chance, og som får det værre af at være der, så er det urimeligt for både borgeren og virksomheden, og det skader den vigtige relation mellem system, virksomhed og borger, som gerne skulle være forudsætningen for at få flere ud og skabe reelle jobmatch.

For os betyder arbejdsevne, at man realistisk set vil kunne fungere i en konkret jobfunktion og samtidig have overskud til at leve et værdigt liv. I Dansk Handicap Forbund forstår vi det sådan, at man skal kunne varetage og opnå et job i virkeligheden (ikke kun i teorien), men endnu vigtigere skal man kunne leve en tilværelse, hvor man også kan bidrage til familielivet og alle de øvrige dele af en almindelig tilværelse. Mennesker er jo ikke kun medarbejdere og kolleger, men også kæresten, ægtefæller, forældre, borgere og kunder med alt, hvad det indebærer. Vi har derfor den opfattelse, at der først og fremmest skal være plads til et liv og herudover plads til et arbejdsliv. Familieliv, fritidsliv osv. er for de fleste af os stedet, hvor vi henter energien til at levere på arbejdspladsen, og det gælder også, når vi taler vurdering af, om borgeren har en arbejdsevne. Denne opfattelse oplever vi desværre ikke bliver delt af det system, som skal hjælpe borgeren, så derfor er der brug for at få en debat om, hvad vi forstår ved arbejdsevne.

Så kære ordførere! Det er varslet, at der til februar skal foretages yderligere lovændringer i forhold til reformen. Det er vi glade for, og appellerer meget kraftigt til, at der denne gang vedtages konkrete ændringer, som reelt vil gøre en forskel for en gruppe mennesker og samtidig spare ressourcer på årelange meningsløse forløb. Vi har fået nok af positive tilkendegivelser, når vi er til foretræde og møder med jer, uden at det følges op af konkrete handlinger. Vi ønsker, at vi åbent taler om, hvad vi hver især forstår ved en arbejdsevne. Vi foreslår, at det for mennesker med en meget lille arbejdsevne skal være et tilvalg at komme i fleksjob, mens førtidspension skal være en mulighed – særligt når der efter en individuel vurdering ikke kan peges på en konkret jobfunktion.

Vi mener, at der skal sættes en grænse for, hvor længe man kan være på ressourceforløb, da fem år må være tilstrækkeligt til at afklare, om borgeren rent faktisk kan komme videre. Det bør simpelthen ikke være nødvendigt at bruge længere tid på at afklare, om der eksisterer en arbejdsevne, og vi mener, man bør kræve, at der falder en afgørelse om det ene eller det andet efter maksimum fem år.

Vi har forsøgt den forsonende dialog, og vi er indtil flere gange gået opløftede fra et møde med en af de ansvarlige politikere bag reformen. På baggrund af de møder har vi flere gange meldt ud til vores medlemmer, at der nu endelig ser ud til at være personer på Christiansborg, som – ligesom os – ser en nødvendighed i at lave loven om og sætte mennesket mere i centrum, end man har gjort de sidste fem år. Men der sker ikke mere. De flotte ord bliver ikke til konkrete handlinger, og vi kan ikke se de ændringer i loven, som, vi mener, er nødvendige.

Dansk Handicap Forbund står i initiativet "VærdigReform" sammen med 63 andre organisationer om at få konkrete ændringsforslag på bordet. Til sammen repræsenterer vi op imod en million mennesker, og vi håber, at forligskredsen har dette i baghovedet, når der skal vedtages nye ændringer. Vi ønsker en reform, som er effektiv i relation til arbejdsmarkedet, men samtidig en reform, som har et menneskeligt ansigt og anerkender, at mennesker er en ressource, som skal understøttes og ikke piskes. Vi, og mange andre, står selvfølgelig til rådighed for processen frem imod flere lovjusteringer, og vi håber, at politikerne denne gang tager de nødvendige skridt for at få rettet op på de problemer, som reformen åbenlyst har ført med sig. Næste skridt skulle gerne smide skrivebordsbetragtningerne overbord og forholde sig til virkeligheden.

Med venlig hilsen

Susanne Olsen, landsformand i Dansk Handicap Forbund, og Inger Steen Møller, næstformand i Dansk Handicap Forbunds social- og arbejdsmarkedspolitisk udvalg

Faktaboks

Henvisning og link til evalueringen

<https://star.dk/om-styrelsen/publikationer/2018/3/evaluering-af-reform-af-foertidspension-og-fleksjob/>

Henvisning og link til "VærdigReform"

<https://www.vaerdigreform.dk/>